

ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ
ТА МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Відділ фінансової політики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ

галузь знань	07 «Управління і адміністрування»
спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньо-науковий рівень	<u>доктор філософії</u>
вид дисципліни	<u>обов'язкові</u>
Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2024/2025</u>
Семестр	<u>4</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>3</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>іспит</u>

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

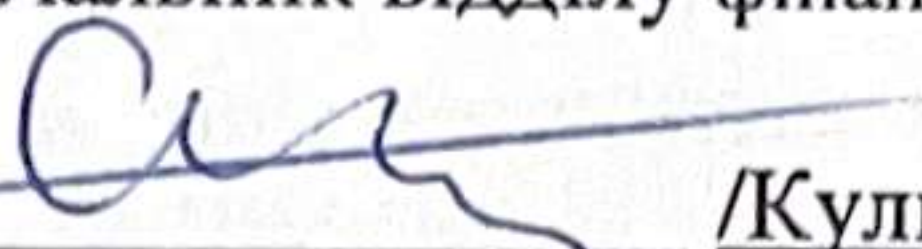
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Київ – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління публічними фінансами» розроблена на основі освітньо-наукової програми 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та навчального плану. Підготовлено головним науковим співробітником відділу фінансової політики ДНДІМЕ, д.е.н. Квачем Я.П.

/ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник відділу фінансової політики

(підпис) /Кульпінський С.В./
(ПІБ)

Протокол № 2 від «27» 09. 2024 р.

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗМІСТОВІ МОДУЛІ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Управління публічними фінансами» є оволодіння теоретичними основами і практичними навичками, які необхідні для розуміння основ бюджетного процесу для забезпечення ефективного розподілу та використання публічних фінансів у сфері сталого розвитку територіально-адміністративних утворень держави.

Основними завданнями курсу є :

- усвідомлення основних пріоритетів та принципів бюджетного процесу та фінансового забезпечення самоврядування в Україні;
- визначення ролі і місця регіонального розвитку в формуванні доходної частини бюджету України;
- висвітлення ролі публічних фінансів у забезпеченні ефективної діяльності органів самоврядування;
- усвідомлення методологічних засад управління бюджетним процесом;
- усвідомлення принципів, розроблення та вибору стратегії стимулювання сталого розвитку економіки з використанням публічних фінансів;
- висвітлення сутності фіскальної політики та її ролі у забезпеченні економічного зростання та потреб національного господарства;
- визначення принципів перерозподілу державних фінансових ресурсів з урахуванням пріоритетів розвитку національної економіки;
- висвітлення сутності фінансових інструментів стимулювання росту доходної частини державного бюджету;
- визначення інструментів оптимізації бюджетного балансу країни.

Предмет курсу: оптимізація фіскальної політики держави та ефективне використання бюджетних коштів. Даний курс ґрунтується на знаннях, які аспіранти отримали під час вивчення таких дисциплін, як «Методологія організації наукових досліджень», «Моделювання і прогнозування економічного розвитку», «Національна економіка», «Менеджмент інновацій», «Управління інвестиціями в реальний сектор економіки», «Інвестиційний аналіз».

Після вивчення дисципліни аспіранти повинні:

знати:

- основні пріоритети та стратегічні принципи державної фіскальної політики в Україні;
- роль і місце бюджетного процесу в перерозподілі публічних фінансів;
- сутність інструментів та методи перерозподілу бюджетних ресурсів;
- теоретичні та методичні основи бюджетного управління рухом публічних фінансів;
- сутність та соціально-економічне призначення публічних фінансів;
- стратегічні принципи розроблення фіскальної політики держави;
- методи та інструменти збалансування витрат бюджетних ресурсів;
- сутність фінансових механізмів оптимізації державних витрат.

вміти:

- застосовувати на практиці теорію та методичні підходи управління публічними фінансами;
- оцінювати тенденції руху та стан фінансових ресурсів держави;
- визначати чинники неефективного управління публічними фінансами;
- вибирати найбільш ефективну стратегію збалансування доходів і витрат бюджету;
- визначати джерела фінансування боргових зобов'язань держави;
- володіти методами фіскальної політики щодо стимулювання фінансових надходжень до державного бюджету;

- мати уяву про роль казначейської системи у забезпеченні ефективного функціонування державного сектору економіки.
- приймати управлінські рішення щодо підвищення ефективності використання та руху публічних фінансів.

Змістові модулі:

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та практичні аспекти управління публічними фінансами

Змістовий модуль 2. Методологія оптимізації бюджетного процесу

Змістовий модуль 3. Механізми стратегічного управління публічними фінансами

Змістовий модуль 4. Ефективність державного управління публічними фінансами

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ»

№ теми	Назва теми	Кількість годин, з них:			
		Лекції (Л)	семінарські (практичні) заняття. (СЗ)	самостійна робота студ. (СРС)	форма контролю
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та практичні аспекти управління публічними фінансами</i>					
Тема 1	Теоретичні основи державної фіскальної політики та управління публічними фінансами	2	2	5	У
Тема 2	Механізми та інструменти накопичення та перерозподілу бюджетних фінансових ресурсів	2	2	5	Т
<i>Змістовий модуль 2. Методологія оптимізації бюджетного процесу</i>					
Тема 3	Інструменти та механізми максимізації дохідної частини державного бюджету	2	1	10	Т, СР
Тема 4	Інструменти та механізми оптимізації видатків державного бюджету	2	1	10	КР, СР
<i>Змістовий модуль 3. Механізми стратегічного управління публічними фінансами</i>					
Тема 5	Стратегічні рішення в збалансуванні доходів і витрат державного бюджету	2	2	5	Т, СР
Тема 6	Інструменти і методи ефективного обслуговування боргових зобов'язань держави	2	2	10	КР, СР
<i>Змістовий модуль 4. Ефективність державного управління публічними фінансами</i>					
Тема 7	Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування	2	2	5	Т, СР
Тема 8	Механізми та інструменти державного контролю ефективності використання публічних фінансів	2	2	10	КР, СР
<i>Разом годин - 90</i>		16	14	60	Залік

Форми контролю:

тестування - Т

контрольні роботи - КР

перевірка завдань для самостійної роботи - СР

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
«УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ»

№ теми	Назва теми
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та практичні аспекти управління публічними фінансами</i>	
Тема 1	Теоретичні основи державної фіскальної політики та управління публічними фінансами
Тема 2	Механізми та інструменти накопичення та перерозподілу бюджетних фінансових ресурсів
<i>Змістовий модуль 2. Методологія оптимізації бюджетного процесу</i>	
Тема 3	Інструменти та механізми максимізації дохідної частини державного бюджету
Тема 4	Інструменти та механізми оптимізації видатків державного бюджету
<i>Змістовий модуль 3. Механізми стратегічного управління публічними фінансами</i>	
Тема 5	Стратегічні рішення щодо збалансування доходів і витрат державного бюджету
Тема 6	Інструменти і методи ефективного обслуговування боргових зобов'язань держави
<i>Змістовий модуль 4. Ефективність державного управління публічними фінансами</i>	
Тема 7	Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування
Тема 8	Механізми та інструменти державного контролю ефективності використання публічних фінансів
<i>Разом годин - 90</i>	

ЗМІСТ
ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та практичні аспекти управління публічними фінансами

Тема 1. Теоретичні основи державної фіскальної політики та управління публічними фінансами

Сутність фінансової системи України та завдання державної фіскальної політики у забезпеченні соціально-економічного розвитку, економічна категорія «публічні фінанси» та їх місце в економічній системі на національному і регіональному рівні. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України. Категорії: доходи бюджету, видатки бюджету, бюджетний процес, державний борг, бюджетний дефіцит/профіцит. Бюджет як основний фінансовий план держави. Методологія та інститути управління рухом публічних фінансів, загальні методи регулювання бюджетного процесу.

Література: [1-3, 5, 8 -11, 13-15]

Тема 2. Механізми та інструменти накопичення та перерозподілу бюджетних фінансових ресурсів

Механізм формування доходів бюджету. Доходи держави від підприємницької діяльності. Доходи від державних майна, угідь, послуг. Податковий метод мобілізації доходів бюджету. Державні позики. Джерела формування доходів бюджету. ВВП як основна доходної бази бюджету. Склад і структура доходів бюджету України, їх класифікація. Загальна характеристика податкової системи України. Види непрямих податків, їх роль у доходах бюджету. Пряме оподаткування, його види. Платежі за ресурси, їх види, роль у доходах бюджету.

Література: [1 - 4, 6 - 8, 12]

Змістовий модуль 2. Методологія оптимізації бюджетного процесу

Тема 3. Інструменти та механізми максимізації доходної частини державного бюджету

Оптимізація фіскальної політики держави. Неподаткові доходи бюджету, їх характеристика. Доходи від власності та підприємницької діяльності. Доходи від операцій з капіталом. Доходи рентного характеру. Інші неподаткові доходи бюджету. Офіційні трансферти та їх роль у формуванні доходів окремих бюджетів. Державні та місцеві позики. Інструменти детіньозації неформального сектору економіки. Інститути та методи боротьби з економічною злочинністю.

Література: [2, 4, 6, 7, 10]

Тема 4. Інструменти та механізми оптимізації видатків державного бюджету

Регуляторні функції держави, їх вплив на склад і структуру видатків бюджету. Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку. Наукова класифікація видатків бюджету, її ознаки. Процесуальна класифікація бюджетних видатків: функціональна, відомча та економічна. Оптимізація структури видатків бюджету, її

критерії. Бюджетне фінансування видатків. Система бюджетного фінансування: відомча та програмно-цільова. Форми бюджетного фінансування: кошторисне фінансування, державні інвестиції, бюджетні кредити, державні трансферти. Методи бюджетного фінансування.

Література: [2, 4, 6, 7, 10]

Змістовий модуль 3. Механізми стратегічного управління публічними фінансами

Тема 5. Стратегічні рішення щодо збалансування доходів і витрат державного бюджету

Завдання, засади і стратегічні рішення прямого державного фінансування національного господарства. Кошторисне фінансування як основна форма бюджетного фінансування. Основи кошторисного планування та фінансування, види кошторисів, їх структура. Форми державного впливу на розвиток економіки. Бюджетні інвестиції, їх види. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Конкурсний відбір об'єктів бюджетного інвестування, його завдання і критерії. Бюджетні кредити, порядок їх видачі і погашення. Порядок дотування збиткових підприємств. Галузева структура видатків бюджету України на економічну діяльність. Соціальні видатки бюджету як відображення соціальної політики держави. Методологічні основи планування і фінансування соціальних видатків, видатків на освіту, охорону здоров'я, культуру і спорт. Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Военна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону. Оптимізації видатків бюджету на державне управління, їх склад та засади фінансування. Збалансування видатків на органи законодавчої і виконавчої влади. Оптимізація видатків на судові органи і прокуратуру і на правоохоронні органи. Збалансування видатків на утримання фінансових, фіскальних і митних органів. Порядок планування і фінансування видатків бюджету на управління.

Література: [2, 3, 5 -7, 13]

Тема 6. Інструменти і методи ефективного обслуговування боргових зобов'язань держави

Державний кредит як метод обслуговування державного боргу. Форми державного кредиту, їх призначення. Суб'єкти державного кредиту, їх класифікація. Роль і місце державного кредиту в покритті дефіциту бюджету. Державні позики як основна форма державного кредиту. Класифікація видів державних позик: за правом емісії; за ознакою держателів цінних паперів; за формою виплати доходів; за термінами погашення; за методами розміщення. Види цінних паперів з державних позик: облігації та казначейські зобов'язання. Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Обслуговування державного боргу. Управління державним боргом. Політика реструктуризації державного боргу.

Література: [2, 3, 5, 9, 11,12]

Змістовий модуль 4. Ефективність державного управління публічними фінансами

Тема 7. Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування

Бюджетний дефіцит як основний чинник державного кредиту. Механізми збалансування бюджетів. Обмеження щодо встановлення дефіциту державного і місцевих бюджетів. Категорія граничний дефіцит. Сутність та види дефіциту бюджету. Причини та наслідки дефіциту бюджету. Профіцит бюджету, причини прийняття бюджету з профіцитом. Поняття і призначення оборотно-касової готівки. Основні методи подолання дефіциту бюджету. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Сутність і види державних і місцевих внутрішніх і зовнішніх запозичень.

Література: [2, 3, 5, 9, 11, 12]

Тема 8. Механізми та інструменти державного контролю ефективності використання публічних фінансів

Сутність і напрямки бюджетної політики у перерозподілі потоків публічних фінансів. Поняття бюджетного запиту і бюджетної програми. Сутність і завдання бюджетного контролю. Основні напрямки і стадії бюджетного контролю. Поняття державного фінансового контролю. Суб'єкти, об'єкти і форми фінансового контролю. Методи державного фінансового контролю. Повноваження державних органів влади щодо державного фінансового контролю. Функції Рахункової палати, Державного казначейства, Державної контрольно-ревізійної служби.

Література: [1-3, 5, 9, 12]

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1. Теоретичні основи державної фіскальної політики та управління публічними фінансами (2 год.):

1. Завдання державної фіскальної політики.
2. Сутність категорії «публічні фінанси».
3. Бюджет як основний план акумуляції та витрачання публічних фінансів.
4. Інститути управління рухом публічних фінансів.
5. Загальні методи регулювання бюджетного процесу.

Література: [1-3, 5, 8-11, 13-15]

Заняття 2. Механізми та інструменти накопичення та перерозподілу бюджетних фінансових ресурсів (2 год.):

1. Загальні інструменти формування доходів бюджету.
2. Фіскальні механізми перерозподілу бюджетних коштів.
3. Грошово-кредитний механізм регулювання фінансових потоків.
4. Бюджетні інструменти перерозподілу коштів між регіонами.

Література: [1 - 4, 6 - 8, 12]

Заняття 3. Інструменти та механізми максимізації дохідної частини державного бюджету (1 год.):

1. Фіскальна політика як інструмент максимізації доходів Державного бюджету.
2. Неподаткові доходи бюджету
3. Офіційні трансферти та позики.
4. Інструменти детіньозації та декриміналізації економіки.

Література: [2, 4, 6, 7, 10]

Заняття 4. Інструменти та механізми оптимізації видатків державного бюджету (1 год.):

1. Наукова класифікація видатків бюджету, її ознаки.
2. Процесуальна класифікація бюджетних видатків: функціональна, відомча та економічна.
3. Оптимізація структури видатків бюджету, її критерії.

Література: [2, 4, 6, 7, 10]

Заняття 5. Стратегічні рішення в збалансуванні доходів і витрат державного бюджету (2 год.):

1. Бюджетні інвестиції, їх види.
2. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування
3. Конкурсний відбір об'єктів бюджетного інвестування, його завдання і критерії.
4. Бюджетні кредити, порядок їх видачі і погашення.
5. Порядок дотування збиткових підприємств.

Література: [2, 3, 5 -7, 13]

Заняття 6. Інструменти і методи ефективного обслуговування боргових зобов'язань держави (2 год.)

1. Державний борг, його структура.
2. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг.
3. Обслуговування державного боргу.
4. Управління державним боргом.
5. Стратегії реструктуризації державного боргу.

Література: [2, 3, 5, 9, 11,12]

Заняття 7. Бюджетний дефіцит та джерела його фінансування (2 год.)

1. Сутність та види дефіциту бюджету.
2. Причини та наслідки дефіциту бюджету.
3. Профіцит бюджету, причини прийняття бюджету з профіцитом.
4. Основні методи подолання дефіциту бюджету.
5. Джерела фінансування дефіциту бюджету.

Література: [2, 3, 5, 9, 11,12]

Заняття 8. Механізми та інструменти державного контролю ефективності використання публічних фінансів (2 год.):

1. Сутність і завдання бюджетного контролю.
2. Основні напрямки і стадії бюджетного контролю.
3. Суб'єкти, об'єкти і форми фінансового контролю.
4. Контрольно-ревізійні функції Рахункової палати, Державного казначейства та Державної контрольно-ревізійної служби.

Література: [1-3, 5, 9, 12]

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Кожен аспірант-заочник зобов'язаний при вивченні дисципліни написати одну контрольну роботу. Тему контрольної роботи аспірант обирає самостійно. Підготовка контрольної роботи передбачає такі етапи: 1) вибір теми; 2) складання плану й опрацювання літератури з кожного питання теми; 3) написання тексту; 4) оформлення контрольної роботи.

Контрольна робота повинна бути написана (розбірливим почерком), або надрукована, державною (українською) мовою, обсягом 12-18 сторінок формату А4. Кожне питання повинно починатися із заголовку.

Треба правильно оформити титульну сторінку, де вказати назву теми, прізвище, ім'я і по батькові аспіранта, курс, групу, спеціальність. На першій сторінці подається зміст контрольної роботи, а в кінці тексту – список використаної літератури.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Тема 1. Соціально – економічна сутність і призначення бюджету

1. Зміст і призначення державного бюджету.
2. Роль державного бюджету в соціально–економічному розвитку держави.
3. Бюджетний дефіцит.

Тема 2. Сутність і роль бюджету

1. Бюджет, як економічна категорія.
2. Бюджет, як основний фінансовий план.
3. Роль і місце бюджету у фінансовому механізмі держави.

Тема 3. Формування доходів бюджету

1. Принципи та джерела формування бюджету.
2. Методи формування доходів держави.
3. Склад і структура доходів бюджету України.

Тема 4. Система видатків бюджету

1. Класифікація видатків бюджету.
2. Форми бюджетного фінансування.
3. Склад і структура видатків бюджету України.

Тема 5. Бюджетний дефіцит

1. Причини, наслідки та межі бюджетного дефіциту.
2. Види бюджетного дефіциту.
3. Джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тема 6. Основи бюджетного устрою

1. Виділення видів бюджетів та встановлення принципів побудови бюджетної системи.
2. Розмежування доходів та видатків між ланками бюджетної системи.
3. Організація взаємовідносин між різними бюджетами.

Тема 7. Бюджетна система України

1. Законодавча база бюджетної системи України.
2. Принципи побудови бюджетної системи України.
3. Склад і структура бюджетної системи України.

Тема 8. Взаємовідносини між ланками бюджетної системи

1. Класифікація взаємовідносин між ланками бюджетної системи.
2. Бюджетне субсидіювання.
3. Форми взаємовідносин між бюджетами в Україні.

Тема 9. Основи кошторисного фінансування

1. Види і структура кошторисів.
2. Засади кошторисних розрахунків.

3. Планування видатків за окремими статтями кошторису.

Тема 10. Система доходів бюджетів

1. Зміст та характеристика доходів бюджетів.
2. Соціально-економічна сутність податків.
3. Елементи оподаткування та класифікація податків.

Тема 11. Методи та джерела формування доходів бюджету

1. Джерела формування доходів бюджету.
2. Податкові та неподаткові надходження.
3. Доходи від операцій з капіталом.

Тема 12. Видатки бюджету на економічну діяльність

1. Видатки бюджетів на розвиток економіки.
2. Бюджетне фінансування економіки за рахунок цільових державних позик та бюджетне дотування.
3. Особливості планування і фінансування видатків, пов'язаних з економічною діяльністю.

Тема 13. Видатки бюджету на науку

1. Значення і склад видатків на науку.
2. Джерела фінансування видатків на науку.
3. Особливості фінансового планування та фінансування науково-дослідних організацій.

Тема 14. Видатки бюджетів на соціальний захист населення

1. Необхідність, суть і види соціального захисту населення.
2. Система пенсійного забезпечення в Україні.
3. Фінансування установ і заходів соціального забезпечення.

Тема 15. Видатки бюджетів на утримання соціальної сфери

1. Фінансування освіти.
2. Видатки бюджетів на охорону здоров'я.
3. Бюджетне фінансування закладів культури і мистецтва.

Тема 16. Видатки бюджету на оборону та управління

1. Видатки на державне управління.
2. Видатки на судову владу та правоохоронну діяльність.
3. Видатки на національну оборону та забезпечення безпеки держави.

Тема 17. Державний кредит

1. Суть державного кредиту.
2. Внутрішні та зовнішні запозичення.
3. Управління державним кредитом.

Тема 18. Державний борг та видатки на його обслуговування

1. Чинники, що призводять до формування державного боргу.
2. Види боргових зобов'язань.
3. Система управління державним боргом.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Економічна категорія «публічні фінанси».
2. Роль публічних фінансів в економічній системі на національному і регіональному рівні.

3. Сутність бюджету як економічної категорії.
4. Характерні ознаки бюджетних відносин.
5. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві.
6. Правове регламентування бюджетних відносин.
7. Структура бюджету як основного фінансового плану.
8. Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення і наслідки.
9. Види бюджетного дефіциту за формою прояву.
10. Види бюджетного дефіциту за причинами виникнення.
11. Види бюджетного дефіциту за характером використання коштів.
12. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
13. Методологія та інститути управління рухом публічних фінансів
14. Роль і місце бюджету у фінансово-кредитному механізмі.
15. Бюджетні асигнування в системі фінансового забезпечення.
16. Бюджетні інструменти фінансового регулювання.
17. Бюджетний устрій і бюджетна система.
18. Принципи побудови бюджетної системи.
19. Сутність та ознаки автономності бюджетів.
20. Засади і принципи розмежування видатків між бюджетами.
21. Основні методи розподілу доходів між бюджетами.
22. Форми і характер взаємовідносин між бюджетами.
23. Бюджетне субсидювання та його види.
24. Вилучення надлишку доходів.
25. Бюджетні позички.
26. Взаємні розрахунки між бюджетами.
27. Склад і структура бюджетної системи України.
28. Методи і джерела формування доходів бюджету.
29. Доходи бюджету від підприємницької діяльності держави.
30. Доходи бюджету від державного майна, угідь і послуг.
31. Податкові доходи бюджету.
32. Позиковий метод формування доходів бюджету.
33. Емісійний дохід держави.
34. Система видатків бюджету.
35. Класифікація видатків бюджету.
36. Функціональна класифікація видатків бюджету.
37. Відомча класифікація видатків бюджету, її призначення.
38. Економічна класифікація видатків.
39. Форми бюджетного фінансування.
40. Видатки бюджету на економічну діяльність держави: склад, призначення і роль.
41. Бюджетні інвестиції у розвиток економіки.
42. Регуляторні функції держави, їх вплив на склад і структуру видатків бюджету.
43. Методи бюджетного фінансування.
44. Основи кошторисного планування та фінансування, види кошторисів, їх структура.
45. Порядок і напрями бюджетного фінансування капітальних вкладень.
46. Державне субсидювання суб'єктів підприємницької діяльності з бюджету.
47. Операційні видатки бюджету.
48. Видатки бюджету на фундаментальні дослідження.
49. Видатки бюджету на соціальний захист населення, їх склад і призначення.
50. Житлові субсидії і порядок їх розрахунку.
51. Склад, призначення і роль видатків бюджету на соціальну сферу.
52. Засади бюджетного фінансування освіти.
53. Інструменти детіньозації неформального сектору економіки.
54. Інститути та методи боротьби з економічною злочинністю
55. Основи бюджетного фінансування охорони здоров'я.
56. Засади бюджетного фінансування культури.

57. Видатки бюджету на фізичну культуру і спорт.
58. Фінансові та політичні аспекти видатків бюджету на оборону.
59. Склад видатків бюджету на оборону і засади їх планування.
60. Видатки бюджету на державне управління, їх склад і призначення.
61. Бюджетне фінансування органів законодавчої і виконавчої влади.
62. Видатки бюджету на судові органи, прокуратуру і правоохоронну діяльність.
63. Видатки бюджету на утримання податкової адміністрації і митної служби.
64. Сутність, призначення і форми державного кредиту.
65. Бюджетний дефіцит як основний чинник державного кредиту.
66. Мета і завдання державних позик.
67. Класифікація видів державних позик: за правом емісії; за ознакою держателів цінних паперів;
68. Класифікація видів державних позик: за формою виплати доходів; за термінами погашення.
69. Класифікація видів державних позик за методами розміщення
70. Види цінних паперів з державних позик: облігації та казначейські зобов'язання.
71. Передумови використання державних позик.
72. Внутрішнє державне запозичення, його доцільність і напрями.
73. Зовнішнє державне запозичення, його доцільність і напрями.
74. Державний борг та його структура.
75. Політика реструктуризації державного боргу.
76. Сутність та види дефіциту бюджету.
77. Причини та наслідки дефіциту бюджету.
78. Профіцит бюджету, причини прийняття бюджету з профіцитом.
79. Джерела погашення зовнішнього державного боргу.
80. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.
81. Завдання і способи управління державним боргом.
82. Сутність і види державних і місцевих внутрішніх і зовнішніх запозичень
83. Сутність і напрями бюджетної політики у перерозподілі потоків публічних фінансів.
84. Основні напрями і стадії бюджетного контролю.
85. Суб'єкти, об'єкти і форми фінансового контролю.
86. Методи державного фінансового контролю.
87. Повноваження державних органів влади щодо державного фінансового контролю.
88. Функції Рахункової палати,
89. Функції Державного казначейства.
90. Функції Державної контрольно-ревізійної служби.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПІРАНТІВ

Тема 1. Вступ. Сутність і призначення бюджету держави

Бюджетна політика як важлива сфера діяльності держави. Завдання бюджетної політики. Напрями бюджетної політики на сучасному етапі.

Тема 2. Бюджетний устрій і бюджетна система України

Призначення бюджетного механізму. Структура бюджетного механізму. Роль бюджетного механізму в регулюванні економічних і соціальних процесів у державі.

Тема 3. Доходи бюджету

Склад і структура доходів державного бюджету поточного року. Доходи спеціального фонду державного бюджету поточного року.

Тема 4. Видатки бюджету

Склад і структура видатків державного бюджету поточного року. Видатки спеціального фонду бюджету поточного року.

Тема 5. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Економічна сутність державного боргу. Управління державного боргу та його обслуговування. Боргове навантаження України.

Тема 6. Видатки бюджету на економічну діяльність держави, науку і культуру

Видатки на заклади культури і мистецтва.

Тема 7. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу

Житлові субсидії населенню. Державна допомога сім'ям з дітьми. Пільги і допомоги ветеранам. Видатки на заклади культури і мистецтва.

Тема 8. Видатки бюджету на оборону і управління

Планування видатків бюджету на судову владу. Планування видатків бюджету на оборону. Планування видатків бюджету на правоохоронну діяльність.

Тема 9. Бюджетне планування і прогнозування.

Бюджетний контроль

Зміст, завдання і принципи бюджетного прогнозування. Основні методи бюджетного прогнозування. Повноваження державних контролюючих органів щодо фінансового контролю державного і місцевого бюджету.

Тема 10. Формування і виконання місцевих бюджетів

Неподаткові надходження місцевих бюджетів. Бюджетний процес на місцевому рівні. Розподіл між бюджетних трансфертів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів.

МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

1. Проведення практичних занять у інтерактивному режимі з елементами тестування і тренінгу.
2. Проведення практичних занять у формі дискусій, тестування, доповідей та ін.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Усне опитування на семінарських заняттях.
2. Рубіжний модульний контроль у формі вирішення ситуативних завдань.

Рекомендовані джерела до курсу «Управління публічними фінансами»

Нормативно-правові документи

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL : <https://www.profiwins.com.ua/uk/legislation/kodeks/927.html>
3. Господарський Кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. URL : <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvopro-diyalnis/kodeksi/63772.html>
5. Митний кодекс України : Закон від 13.03.2012 № 4495-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Про банкрутство : Закон України від 30.06.1999 р. № 784-XIV зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
8. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України 4.05.1992 № 2343 зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
10. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. Урядовий кур'єр. 2018. № 139. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
11. Про Державний бюджет України (на відповідний рік) : Закон України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
12. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
13. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
14. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
15. Про основні напрями бюджетної політики (на відповідний рік) : Постанова Верховної Ради України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
16. Про основні напрями бюджетної політики (на відповідний рік) : Постанова Верховної Ради України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
17. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні : Закон України від 05.04.2001. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 29. Ст. 137. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>

18. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

19. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 № 2664-III. Урядовий кур'єр. 2001. № 154. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>

20. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації : Наказ Міністерства фінансів України та Фонду Державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121 зі змінами і доповненнями. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

21. Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки : Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

Основна література

1. Азаренкова Г., Буряченко А., Жибер Т. Антикорупційна ефективність у публічних закупівлях. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. Харків. 2020. Том 2. № 33. С. 66–73.

2. Гончаренко М. Управління публічними фінансами. Актуальні проблеми державного управління. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2020. № 1(57). С. 33-43.

3. Гринчишин І. М. Публічні фінанси: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред.: В. С. Кравців, І. З. Сторонянська. Львів, 2024. 531 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20200001.pdf>

4. Дубель М. В. Трансформація публічних фінансів України в умовах війни. Публічна політика і державне управління в умовах війни. 2024. С. 181-184.

5. Карлін М. І. Публічні фінанси зарубіжних країн: навч посіб. Київ: Кондор, 2018. 368 с.

6. Карлін М. І. Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки держави: навч. посіб. Київ: Кондор, 2020. 416 с.

7. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В. Публічні фінанси [Електронне видання]: навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.

8. Карлін М. Проблеми і перспективи фіскальної децентралізації в Україні в контексті світового досвіду. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. № 3 (19). 152 с. С. 121-127.

9. Карлін М. І., Кошкіна К. С. Здійснення публічних закупівель в Польщі: досвід для України. Економічний часопис СНУ. Луцьк, 2019. № 4 (20). С. 121–127.

10. Кириленко О., Жадан О. Підвищення прозорості та обґрунтованості використання бюджетних коштів. Світ фінансів. № 3 (68). 2021. С. 23-37.

11. Крисоватий А. І., Мельник В. М., Кошук Т. В. Податкові трансформації в ЄС та податкова політика України в контексті євроінтеграції: моногр. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 236 с.
12. Куценко Т. Ф. Публічні фінанси в Україні: зміст та структура з урахуванням сучасних тенденцій розвитку. Економіка та держава. 2016. № 6. С. 62-66.
13. Криниця С. Стратегії цифровізації системи управління публічними фінансами в Україні: аналіз та перспективи. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. (6). 2024. С. 307-321.
14. Нікіфоров П., Грешко Р., Легкоступ І. Теорія публічних фінансів. Чернівці: ЧНУ імені Ю. Федьковича, 2022. 280 с.
15. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
16. Опарін В. М., Федосов В. М., Юхименко П. І. Публічні фінанси: генеза, теоретичні колізії та практична концептуалізація. Фінанси України. 2017. № 2. С. 110-128.
17. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk/miscelij-borg-ta-miscelij-garantovanij-borg-osn-inf>
18. Проць Н. В. Бюджетна система: навч. посібник. Луцьк. Вежа-Друк. 2019. 268 с.
19. Руденко О. М., Козюра І. В., Ткаленко Н. В., Маргасова В. Г. Історія та теорія місцевого самоврядування: навч. посіб. Київ: Кондор, 2016. 226 с.
20. Тулай О. І. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні домінанти та діалектична єдність: моногр. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2016. 315 с.
21. Malyniak B. S., Martyniuk O. M., Kurylenko O. P. Corruption and efficiency of public spending in states with various public management types. Economic Annals-XXI: Volume 178, Issue 7-8, Pages: 17-27, September 30, 2019.
21. Owsiak S. Finanse publiczne. Teoria i praktyka. Warszawa, WNPWN, 2001. 562 s.
23. Osiatynski J. Finanse publiczne. Ekonomia i polityka. Warszawa: NPWN, 2006. 310 s.

Додаткова література

1. Аврамченко К. В., Дешко А. Л., Жаліло Я. А. [та ін.]. Бюджетна політика: прагматичні підходи до стратегічних рішень. Київ: СТ-ДРУК, 2023. 112 с.
2. Бланкарт Ш. Публічні фінанси в умовах демократії. Київ: Либідь, 2000. 654 с.
3. Борисюк О.В., Шматковська Т.О. Карлін М.І. Банківські інновації в умовах формування цифрової економіки. Економіка та суспільство. № 27 2021.
4. Дехтяр А. О., Гончаренко М. В., Лесная О. С. Публічні фінанси: навч. посіб. Харків: С. А. М., 2013. 512 с.

5. Звонар В. П. Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен: теорія та українські реалії: монографія. Київ: ІДСД імені М. В. Птухи, 2018. 288 с.
6. Карлін М. І. Борисюк О. В. Управління публічними фінансами: посібник. Луцьк : ПП Іванюк. 2024. 273 с.
7. Карлін М. І., Борисюк О. В. Фінансові офшори: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 240 с.
8. Кириленко О., Русін В. Напрями мінімізації фінансових шахрайств у сфері публічних закупівель. Світ фінансів. 2020. № 2(63). С. 62-76. (група Б)
9. Копиленко О. Місцеве самоврядування в УНР: досвід і проблеми. Місцеве та регіональне самоврядування України. 1992. Вип. 2. С. 17–27.
10. Кравченко В. І. Фінанси місцевого самоврядування України: проблеми становлення (1989-2001). Київ: ВД «Academia», 2001. 458.
11. Лютий І. О. Державний кредит та боргова політика України: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 352 с.
12. Опарін В. М., Федосов В. М., Юхименко П. І. Сучасна школа публічних фінансів. Фінанси України. 2015. № 11. С. 56-87.
13. Про внесення змін до методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січ. 2020 р. № 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2020-%D0%BF#Text>

3. Іспит після засвоєння матеріалу за темами.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Василик О. Д.* Теорія фінансів. Підручник. — К.: НІОС, 2000.
2. *Василик О. Д.* Державні фінанси України: Навч. посібник. — К.: Вища школа, 1997.
3. *Єпіфанов А. О., Сало І. В., Д'яконова І. І.* Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник. — К.: Наук. думка, 1997.
4. *Кравченко В. І.* Місцеві фінанси України: Навч. посібник. — К.: Знання, 1999.
5. *Опарін В. М.* Фінанси: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001.
6. *Федосов В. М., Опарін В. М., П'ятаченко Г. О. та ін.* Податкова система України: Підручник / За ред. В. М. Федосова. — К.: Либідь, 1994.
7. *Завгородний В. П.* Налоги и налоговый контроль в Украине. — К.: А.С.К., 2000.
8. *Пушкарева В. М.* История финансовой мысли и политика налогов: Учеб. пособие. — М.: Инфра-М, 1996.
9. *Шарль Бланкарт.* Державні фінанси в умовах демократії. Вступ до фінансової науки / За наук. ред. В. М. Федосова. — К.: Либідь, 2000.

Електронні ресурси

10. До питання про публічні фінанси [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://library.if.ua/articles/article-45/>
11. Аналіз категоріального апарату публічних фінансів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2011/9.pdf
12. Фінансове право [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/14170120/pravo/finans_i_finansova_diyalnist_derzhavi_organiv_mistsevogo_samovryaduvannya
13. Публічні фінанси і децентралізація влади [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/1218/1/%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%20%D1%96%20%D0%B4%D0%B5%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf>
14. Поняття публічних фінансів та його еволюція [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mego.info/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB/211-%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F-%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%96%D0%B2-%D1%82%D0%B0-%D0%B9%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F?page=3>
15. Публічні фінанси та фінансове право [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ec-study.com/ua/literature/b001329_bazulin_publichni_finansi_ta_finansove_pravo.htm

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АСПІРАНТІВ

Поточний і рубіжний контроль знань та умінь аспірантів здійснюється засобом письмових контрольних робіт, рефератів, аналізом практичних завдань після вивчення окремих тем, колоквіумів – після вивчення розділу.

Підсумковий контроль знань аспірантів – екзамен, як завершальна стадія у вивченні даної дисципліни.

Оцінку **“Відмінно”** заслуговує аспірант, який показав глибокі знання програмного матеріалу на базі рекомендованих першоджерел і додаткової літератури, грамотно і логічно його виклав, швидко прийняв вірне рішення, досконало володіє практичними навичками.

Оцінку **“Добре”** заслуговує аспірант, який знає твердо програмний матеріал, грамотно його викладає, відповідає без істотних помилок, вірно використовує отримані знання при вирішенні практичних завдань.

Оцінку **“Задовільно”** заслуговує аспірант, який знає матеріал в основному, але не засвоїв деталей, відповідає без грубих помилок, потребує в окремих випадках допомоги для прийняття рішення, засвоїв тільки необхідний мінімум практичних навичок і відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

Оцінку **“Незадовільно”** заслуговує аспірант, який відповідає неправильно або ж не розкриває суті питання, не може використати теоретичні знання на практиці.

Рейтингова оцінка здійснюється за 100-бальною шкалою.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в чотирьохбальну та шкалу за системою ECTS здійснюється відповідно до таблиці:

Сума балів	Оцінка ECTS	оцінка за національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	«5» відмінно	зараховано
82-89	B	«4» («дуже добре», вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	«4» («добре», в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	
64-73	D	«3» («задовільно», непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	«3» («задовільно», виконання задовольняє мінімальні критерії)	
35-59	FX	«2» («незадовільно») із можливістю повторного складання	не зараховано
1-34	F	«2» («незадовільно») із обов'язковим повторним вивченням дисципліни	